

Et kæmpeværk ved Nørreby Hals

Fyens Stiftstidende 22. oktober 1933

Et besøg hos skipper Rasmus Chr. Mortensen, som gennem et langt liv ved et kæmpearbejde har bygget sit hjem og sin egen havn på Kattegats nøgne kyst.

Skipper Mortensen og hans hustru Anna Margrete.

Den 23. september 1933 fyldte skipper Rs. Chr. Mortensen, Nørreby Hals ved Bogense, 85 år. Den gamle skipper kan se tilbage på et virksomt og dådrikt liv, hvorigennem han i ualmindelig grad har vist sig som en flittig, dygtig og selvhjulpne mand. Hans livsgerning fortjener at nævnes som et eksempel på, hvad flid og nøjsomhed parret med dygtighed og troskab kan bringe det til. Vor medarbejder har aflagt den gamle skipper et besøg og fortæller herom følgende:

Skipper Mortensen fortæller

Jeg træffer Mortensen i hans lune stue, hvor han sammen med sin kone, Anna Margrethe, nyder eftermiddagen ved en kop kaffe og læsning af Fyens Stiftstidende, som han har været holder af i mange år.

Ja, siger Mortensen, jeg er født i Stærmose i Brylle Sogn. I mit hjem var der mange børn. Vi var 8 i alt, så jeg måtte tidligt ud at tjene, og min første lån var 8 rigsdaler. Og nu fortæller Mortensen om sine første tjenester, hvor han var beskæftiget ved landbruget, indtil han 20 år gammel flyttede til Nørreby, hvor han lejede sig et par værelser hos smedens, og nu begyndte han på den gerning, som han trofast har røgtet gennem hele sit liv. Han fik nu sit allerførste fartøj. Det var, siger han, ikke større, end at det lige akkurat kunne bære mig, og jeg det. Nu havde han fået sat begyndelsen, og i et par år drev han jagt og fiskeri, han har engang i ét skud fået 16 ænder. Der var noget at skyde efter den gang, siger han, og ligeledes har han engang på 3 dage skudt vildt for 53 rigsdaler = 106 kroner.

Til orlogs

I 1872 skulle Mortensen være soldat. Han blev indkaldt og meldte sig i København, hvor han kom om bord på

fregatten Jylland, og med den gamle fregat kom han nu på togt til Vestindien og Sydamerika, og det er med glæde, den gamle mand dvæler ved minderne fra sin soldatertid. Mange muntre episoder mindes han fra den tid. Efter afmønstringen i marts 1873 vendte han tilbage til sin vante gerning med bøssen og fiskeredskaberne, men det passede ham ikke rigtigt, og i 1874 blev han

Sin egen skipper,

idet han nu fik sit første større fartøj, en jagt, som kunne laste 400 tdr. korn. Nu begyndte han på sin egentlige manddomsgerning. Han begyndte at handle med korn, og hans første lagerhus var en tanghytte ved stranden, men allerede sommeren efter var han uden fartøj, idet han i Kattegat blev sejlet i sænk af en engelsk brig. Mortensen købte nu en af regeringens toldkuttere, som han omdannede til lastfartøj, og med dette sejlede han i mange år. I 1877, den 30. oktober, blev Mortensen gift med præstens pige i Klinte, Anna Margrethe Rasmussen. Mortensen var i mellemtiden flyttet fra smeden og hen til købmanden, og her boede han nu i ca. 3 år, men det var for langt fra stranden. Han ville gerne være noget nærmere ved vandet, men han kunne ingen byggeplads få, og derfor måtte han

Bygge på strandbredden

Han har selv lavet tegningen til sit hus, ligesom han også selv har købt alt træ og sten, alt hvad der skulle til. Men så var der havet! Der måtte gøres noget til værn imod det, og nu begyndte Mortensen på det vældige arbejde at samle de mange store sten sammen, som nu står som en stærk mur omkring hans hjem, bl.a. kan nævnes en mægtig "jernsten", som vejer ca. 2000 kg. Den har han taget ene mand og fået transporteret til dens nuværende plads i

Hjemmet og det bolværk Mortensen byggede.

havnemolen. Det er et vældigt arbejde, den gamle kæmpekarl her har udført.

Mange er de tusind tons foderstoffer, korn, mursten mm, som er bragt i land ved Nørreby Hals. Forretningen blev større og større og Mortensens fartøj for lille. Derfor havde han gennem årene købt træ i de nordfynske skove og fået det arbejdet ud, således at det i 1894 kunne transporteres til Fjellebroens værft, hvor han fik bygget 2-mastet skonnert "Anna Margrethe". Denne kunne laste 800 tdr. korn, og med dette skib sejlede han, til han i 1904 byggede sit største og sidste skib, 3-mastet skonnert "Christian". Med denne skonnert sejlede han sine længste ture til inden- og udenlandske handelspladser, både til Finland og Rusland og mange andre steder, og det til trods for, at han ikke har andet sømandskundskab, end hvad han har lært sig selv. Denne sidste skonnert kunne laste 1600 tdr. korn. I 1904 overdrog han den mindste skonnert til sine to sønner Marius og Carl Mortensen i Bogense.

I 1914 lagde den gamle mand op, idet han solgte sit skib og begyndte på sin første næringsvej igen som jæger og fisker, mest det sidste, og dette har han drevet med indtil for 4-5 år siden, da han også indstillede denne virksomhed. Nu nøjes han med at gå hjemme og se ud over havet. Der er ingen kønne skibe mere, siger han. Han passer nu sine høns og duer, som er så tamme, at de æder af hans hånd. Og så går han på islandsk jord, som han selv siger, idet noget af den jord, han har brugt til opfyldning, er kommet fra Island som ballast i et skib til Kalundborg, hvorfra Mortensen tog det med hjem.

Mortensen har 3 børn, som nævnt 2 sønner i Bogense og en datter, som bor i Vendsyssel.

R.P.K.

Digitaliseret til Nordfynsk.dk i november 2024.

Havnen, som Mortensen alene har anlagt, og som har gjort god nytte.

Farvefotos Margit Egdal 4.9.2004